

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 2. Quomodo Captivi ad captivitatis pœnam fructuosè sustinendam præparandi sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49274)

adstiterit, in extrema verò miseria constitutis, opem, aut
umque præstare neglexerit.

III. Tertium motivum ex ipsius Operarij mercede
præmio, quod ob talem misericordiam charitatēq; præ-
tam jure merito sperare potest, desumitur; cum enim Ed.
Luc. 6. promiserit, quā mensurā mensus misericordiae
charitatem quis fuerit, eādem remensum iri, imò mensurā
bonam, confertam, coagitatam, & supereffluentem in da-
datum iri omnibus illis, qui misericordiam erga alios libe-
liter exercuerint, facile apparet, quā grande præmium
accepturus sit Operarius, qui tam præstantia charitatis &
fericordiae obsequia Captivis exhibuerit; quāque me-
sperare queat, se quoque, ubi similem fortè in necessitate
post vitam hanc mortalem in Purgatorio inciderit, sine
misericordiam ac solatium experturum.

IV. Porro ut hoc in genere muneri suo plenè atque
fectè satisfaciatur, quatuor potissimum officia Captivis
standa existimabit; quorum primum est, ut ad captivitatis
pœnam cum debito fructu, meritòque sustinendam præpar-
tur. Alterum est, ut pia, utilisve occupationes, quibus a
nicio otio, Diabolique insidiis sese defendant, illis præ-
bantur. Tertium est, ut contra varias tentationes, quae
tempore eisdem præcipuè infestare solent, potenter mun-
tur. Quartum est, ut, si fortè omnino ad mortis supplicium
condemnentur, ad illud Christiana patientia atque consilio
subeundum efficaciter disponantur. Quæ omnia, quā rati-
solidè, magnòque suo & Captivi solatio, commodòque
stare queat, in sequentibus §§. demonstrabitur.

§. II.

**Quomodo Captivi ad captivitatis pœnam
& tuosè sustinendam præparandi sint.**

I. **Q**uamprimum intellexerit Operarius, Captivum
quem carceri, in quo diutius detinendus creditur
mancipatum esse, eundem primo quoque tempore visitare
deat, &, ubi carcerem ingressus fuerit, humaniter & amice-
lutet, atque ad solatium illi afferendum se venisse signifi-
Aliqui etiam, quam ob causam in carcerem conjectus sit,

terrogandum putant, sed quia hâc ratione ad delictum suum proprium commemorandum impelleretur, quod ob naturalem verecundiam, vel, si in iudicio de crimine nondum convictus, ob timorem revelationis non libenter faciet, ideo præstat ejusmodi causam ex ipso carceris Custode ante ingressum investigare.

II. Post benevolentiam amica salutatione comparatam, poterit per varias quæstiunculas eundem paulatim ad officium suum præstandum præparare. Quare poterit inprimis quærere, quomodo valeat? quamdiu jam detineatur in hoc carcere? an non tempus illi sat longum videatur? quomodo fallat, & transigat tempus? an noctu possit dormire? an interdum etiam quandoque somnum capere modicum consueverit? qui cibus & potus ipsi porrigatur? an nihil ei deest de rebus ad naturam, vitamque sustinendam necessariis? an non gravis admodum & molestus hic carcer sit? ex quibus quæstionibus & responsis datis si advertat, aliquid ipsi deesse, quod ipse Operarius illi vel propriis, vel aliunde comparatis sumptibus procurare possit, atque id se facturum promittat, enimvero non modicum comparatæ benevolentia augmentum adijciat.

III. Ubi ejusmodi quæstiones præmiserit, non erit ipsi difficile, occasionem captare, ad ipsam præparationem Captivi inchoandam, quæ quidem in tribus præcipue capitibus generatim loquendo consistit. 1. Ut Justitiam & Providentiam DEI cum debita reverentia agnoscat, & veneretur. 2. Ut eidem Justitiæ se cum profunda demissione subijciat, atque adeo tam ipsam carceris pœnam, quam ea, quæ ipsam comitabuntur, vel sequentur, magna cum æquitate, animiq; resignatione, ac patientia excipiat. 3. Ut, quò majori cum DEI beneplacito, proprioque merito pœnam hanc, & miseras carceris sustineat, sese in statu gratiæ per veram contritionem, aut, si delictum capitale non sit, etiam per confessionem constituere studeat; quæ quidem capita, ut tantò facilius, certiùsque obtineat, sequentes industrias usurpare poterit.

III. Et primò quidem certò ipsi persuadeat, nihil in hoc mundo accidere, quod non à sapientissima DEI providentia ordinatum, aut permissum sit; uti jam pridem Spiritus Sanctus prædixit Eccl. 11. *Bona & mala, vita & mors, paupertas &*

honestas

honestas à Deo sunt. Et non est malum in civitate (immo in toto orbe) quod non fecit Dominus. Secundò pariter eum persuadere conetur, eundem Deum justissimum quoque etiam nam ita Danielis 9. c. tres Pueri in fornace Babylonica constituti confitebantur dicentes: *Benedictus es, Domine Deus Patrum nostrorum, & laudabile, & gloriosum nomen tuum in saecula, qui justus es in omnibus, quae fecisti nobis, & omnia opera tua vera, & via tua recta, & omnia iudicia tua iusta.* Quem in finem proderit exemplum S. Ephrem ex Alphabeto Christi f. 130. vel Viridario P. Raderi p. 1. Febr. 1. reor, qui, cum in carcerem propterea coniectus esset, quòd in unum prædonibus de nocte viam ad gregem ovium monstraret, eaque de causa graviter ipse lamentaretur, & se ab ea immunitatem diceret, post quadraginta dies Angelus ei apparuit, & meminisse iussit culpæ, quã ante duos menses contraxerat: pauperculi hominis vaccam prægnantem tam diu lapidibus exagitavit, donec vitulum per abortum enixa, mortua ceciderit, & præterea ipsum etiam Pauperculum de Authore querentem, contumeliosis à se verbis graviter fauciatum misit. Sed & idem duobus Carceris sociis evenisse, ut quidam homicidium & adulterium, ob cuius suspicionem in carcerem fuerant coniecti, non admiserint, sed tamen alia de causa patrârint (dum scilicet alter videns duos inter se litigantes unum eorum de ponte dejectum, & auxilium implorantem cum potuisset, ab interitu non eripuit: alter verò falso per mento testatus est, sororem duorum Fratrum adulterium commisisse, sicque effecit, ut à communi hæreditate excluderetur) ob quæ iusto DEI iudicio in carcerem includi fuerant missi. 3. Denique persuadeat, etiam benignissimum finem optimum esse Deum; uti præclare S. Basiliius hom. 8. exordium indicavit, dum dixit: *Vnum in mentibus nostris præsumendum oportet, quòd nihil eorum, quæ nobis accidunt, malum sit, aut ut melius illo excogitare queamus.* Et id ipsum confirmat Damascenus. omnia, inquit, quæ Dei providentiâ fiunt, pœnitentiæ ac divini finis fieri necesse est, atque ita denique, ut non alio modo existere prorsus nequeant. Ex quibus omnibus patet Captivo, Providentiam & Justitiam DEI agnoscere: & exclamare cum Regio Psalte Ps. 118. *Iustus es, Domine Deus.*

*Ad judicium tua. Tribulatio & angustia invenerunt me, man-
data tua meditatio mea est.*

IV. Porro ut non agnoscat duntaxat hanc justitiam, sed eidem etiam perfectissime subijciat sese, atque adeò captivitatem, & omnes ei annexas misérias æquo ac patienti animo sustineat, doceat illum Operarius, tanti mali causam (uti & omnium aliorum) potissimam peccatum esse; uti enim è terra ascendit materia, ex qua tonitrua & fulmina homines percutientia generantur: ita in celos quoque homines materiam Iræ divinæ, scilicet peccata, mittunt. Unde S. Chrysost. *auferamus, ait, malorum fontem, & omnia malorum sistunt fluentia.* Hortetur ergo captivum, ut velut obediens filius agnoscat paternam charitatem, & carceris pœnam cum patientia & resignatione accipiat; sic enim & DEUM ad parcendum citius permovebit, & suam ipse pœnam levius tolerabit; nam, ut S. Gregorius lib. 10. mor. c. 5. ait: *Quasi aqua ignis extinguitur, cum surgente furore animi, sua cuique ad mentem culpa revocatur.* Et: *Dolor flagelli temperatur, cum culpa cognoscitur, quia tanto quisque ferramentum Medici patientius tolerat, quanto magis putridum esse conspicit, quod secat.* Certò facilis erit consolatio, ut idem Doctor ait, si inter flagella, quæ patimur, delicta, quæ fecimus, ad memoriam revocemus. Alloquatur quoque ipsum illis D. Pauli ad Hebr. 12. verbis: *Filii mei, noli negligere disciplinam Domini; neque fatigeris, dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem Filium, quem recipit.* Jubeat proin ipsum cum S. Psalmista dicere. Pl. 12. *Ego in flagella paratus sum; & dolor meus in conspectu meo semper.* Aut cum pio Asceta l. 3. de imit. Christi. c. 52. *Quid dicam reus, & omni confusione plenus? non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi, miserere mei, ignosce mihi. Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam & adam ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine. Quid tam maxime à reo & misero Peccatore requiris, nisi ut conteratur, & humiliet se pro peccatis suis in vera cōtritione, & cordis humilitatione nascitur spes venia, recōciliatur perturbata cōscientia, reparatur grata perditā, tuetur homo à futura ira, & occurrunt sibi mutuò in osculo sancto DEVS, & pœnitens anima.*

V. Denique ut non audire debeat illam D. Pauli im-

Infrat. III.

M

pro-

preparationem Gal. 3. *Tanta passi estis sine causa?* id est, sine causa, & sine ullo fructu, hortetur eum, ut se ante omnia in te gratiæ constituat, vel per ipsam confessionem, vel contritionem certè, quem in finem mox præire poterit formulam contritionis recitando, aliòsque actus huc pertinentes faciendo, ut mox dicetur; vel ipsam confessionem, si sponte fieri voluerit, excipere, nisi fortè tempus aliquod illi ad preparationem concedendum videatur. Subinde hortetur bonam intentionem eliciat, quâ protestetur, se omnes carnis molestias non tantum pro satisfactione peccatorum suorum, sed etiam ex amore DEI libenter, fortiterque sustinere velle, ita ut, etiam si suâ culpâ meritis eas non fuisset, tamen ex hoc solo titulo, quòd DEVS sic permisisset, animo suscipere paratus foret; sic enim eas ipsas per in Martyrij palmam conversurum, sicut olim S. Ludgerus teste Ribadeneira in ejus vit. 6. Junij, cum optasset pro justitia perinde, ut S. Agnes fecerat, mortem appetere, ante à Christo, ob hoc desiderium ipsam habituram in cælo coronam S. Agnetis gloriæ similem, eò quòd DEVS coronam immortalitatem, ubi non invenit facultatem.

VI. Quia verò rarò ejusmodi Captivi sufficientes sunt ut per seiplos possint tales actus & intentiones elicere, poterit Operarius ipse sequentem orationem, in qua omnes actus ad hanc præparationem pertinentes succinctè continentur, aut aliam similem prælegere.

O justissime, & misericordissime DEUS, ego indignus Famulus tuus, & maximus Peccator, firmè me credo, nihil sine tua voluntate ac providentia nobis accidere; &, quidquid evenire permittis, summam tuam sapientiam & bonitatem ad tuam gloriam & nostram salutem ordinari. Agnosco proinde hanc captivitatem pro singulari beneficio, quæ amplissimas pro eadem tibi gratias persolvam optans ex animo, ut tam pro hoc, quàm pro innumeris aliis beneficiis æternum gratum exhibere merear.

O mitissime DEUS, confiteor humili & contrito corde, quod te summum bonum meum super omnia dilectum sæpe, graviterque hætenus offenderim, atque adeo pœnam istam iustissimè promeritus fuerim. Doleo proinde ex corde, quod iram tuam iustissimam peccatis meis provocârim, iterumque summas ago gratias, quod tam paternè me corripas, paratûsque sum, hanc pœnam à te mihi decretam cum summa patientia & obedientia sustinere, ut iustitiæ tuæ satisfaciam, & omnia mea peccata condignè expiem.

Quia verò, O benignissime DEUS, nos ipse hortatus es, ut in tempore tribulationis ad te confugiamus, & auxilium petamus, ideo & ego afflictus Peccator ad te recurro, & cum dilecto Filio tuo humillimè precor: *Pater, si possibile est, transeat calix iste à me, verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat.* Si ergo, ô piissime Pater, ad honorem tuum & salutem meam expedire cognoveris, ut captivitatem hanc diutiùs patiar, fiat voluntas tua. Id unum rogo, ut, quoniam ex me nihil sum, & possum, efficacem tuam gratiam largiri digneris, quâ omne id, quod de me disposueris, de manu tua promptissimè suscipere, & cum debita patientia ex purissimo tui amore sufferre queâ.

Ego quidem, ô dilectissime DEUS, omnem spem meam in infinita tua bonitate colloco, certòq; confido, te non passurum, ut ultra vires meas excrucier, sed in omni mea tribulatione fideliter adstiturum. Hâc certè fiduciâ animatus jam nunc omnes has afflictiones meas tibi in unione passionis Christi Filij tui, B. Virginis, & omnium Sanctorum ad tuam & eorundem Sanctorum tuorum gloriam humillimè offero,

180 *De Captivorum Confortatione Apostolica.*
fero, devotissimèque precor, ut eadem in debito
satisfactionem clementer suscipere, & sicut passus
Filij tui consortem me esse voluisti, ita & ego
quondam consortem efficere digneris. Per eum
Christum Dominum nostrum, Amen.

O Sanctissima Mater mea MARIA, O Sanctissima
Custos, O Sancte, cujus nomen indignus gero, O
Pauline, & Leonarde Captivorum misericordiam
Patroni, O omnes Sancti, quotquot olim capti
propter DEUM extitistis, ceterique Patroni me
tercedite, quæso, pro me, gratiamque à DEO
petite, ut juxta exemplum vestrum captivitatem
meam, aliàsque tribulationes cum debita patientia
charitate, quamdiu Deo visum fuerit, supportem
tandem in æterna gloria vobis associari merear, Amen.

Fidelium animæ per misericordiam DEI redimantur
scant in pace, & pro me, aliisque Peccatoribus
tercedant.

§. III.

Quomodo utiliter occupandi sint Captivi.

I. Cùm sapienter suaserit S. Hieronymus epist. 4. *Aliquid operis, ut te semper Diabolus inveniat occupatum*; nec minus veraciter dixerit Cassianus l. 1. c. 10. *institui*
hanc ab antiquis Ægypti Patribus sancitam esse sententiam
operantem hominem dæmone uno pulsari, otiosum vero
innumeris spiritibus impugnari; meritò ex primarijs
rebus circa Captivum curis ea etiam esse debet, ut, quantum
personæ, locique circumstantias licuerit, utiliter semper
occupatum teneat, & hac ratione plurimis tentationibus
culisque eripiat. Triplicis autem potissimum generis
operationes reperio, quæ ejusmodi Captivis præscribi possunt
eas videlicet ipsas, quas olim Angelus S. Antonio cre
studium concipienti ostenderat, dum interdum manibus
laborare, interdum orare, interdum legere, aut cibum